

بررسی تناسبات سطح پنجره و فضاهای اصلی در دوره قاجار

سیده سارا یثربی^{۱*}

۱- کارشناس ارشد معماری، گرایش مهندسی معماری، دانشگاه غیرانتفاعی سراج تبریز، yasrebi.s.93@gmail.com

چکیده

در خانه های سنتی دوره ی قدیم معمولا ابعاد و اندازه فضاهای اصلی و بازشوها براساس اقلیم طراحی می شده که پاسخگوی نیاز های ساکنین این خانه ها بوده است. در این تحقیق سعی شده با بررسی بناهای دوره ی قاجار بویژه خانه های تاریخی شهر تبریز نسبت تناسبات سطح پنجره و فضاهای اصلی شامل طنبی ها اتاق خوابها و گوشواره ها مورد بررسی قرار گیرد که آیا این ابعاد و اندازه ها باتوجه به اقلیم خاص تبریز از یک مدول یا بیمون خاصی پیروی می کرده اند؟ و برای پاسخگویی به سوال تحقیق خانه هایی به صورت استنادی به عنوان نمونه موردی مورد بررسی قرار گرفته اند و برای تحلیل و مقایسه اندازه ها از روش همبستگی استفاده شده است. تا در صورت اثبات این موضوع بتوان از آن در طراحی ساختمانهای مسکونی امروزی جهت حداکثر صرفه جویی در انرژی های گرمایشی سرمایشی استفاده نمود.

واژه های کلیدی: تناسبات . پنجره . فضای اصلی (طنبی) . قاجار . تبریز

مقدمه

انسان از دیرباز در سدد داشتن سر پناهی امن برای خود وهم چنین به دنبال راه کاری برای استفاده از انرژی طبیعی و حفظ خود از سرما و گرما و در داخل سرپناه برای داشتن آسایش بوده است . ساختمان های سنتی و تاریخی ایران براساس آب وهوای اقلیم قالب طراحی می شده اند و برای داشتن آسایش در داخل این خانه همواره تدابیری اندیشیده شده است . که ازجمله عناصر موثر براین امر پنجره می باشد که تاثیر مستقیم بر ارتباط بین محیط و خانه دارد. همچنین پنجره ارتباطی تنگ با فضایی دارد که در بخشی از دیوار پوشاننده آن فضا قرار گرفته است . امروزه در خانه های مسکونی داشتن آسایش و صرفه جویی در انرژی از جمله معقوله های مهم و مورد توجه می باشد . با توجه به اینکه در گذشته نوع و اندازه پنجره های طراحی شده بسته به موقعیت و فضای کاربری مربوطه پاسخگوی این تامین آسایش بوده و مطالعه پنجره و فضای کاربری مربوطه می تواند به عنوان الگو و راهکاری برای تناسبات پنجره و فضای مربوطه در خانه های امروزی مورد استفاده قرار گیرد . از آن رو در این تحقیق به بررسی پنجره و ابعاد آن و نسبت آن با فضای مربوطه پرداخته شده . که در این راستا بنابه اهمیت بیشتر فضاهای اصلی خانه از جمله طنبی . شاه نشین و پنجره های این فضاها ۹ مورد خانه مسکونی دوره قاجار مورد بررسی قرار گرفته است . بدین اعتبار فرضیه های اصلی مقاله حاضر این است که تناسبات پنجره های فضای اصلی خانه های قاجار تبریز ازچه نسبتی پیروی می کنند ؟

یا تناسبات موجود از الگوی ثابت و خاصی پیروی می کنند ؟